

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 20 grudnia 2017 r.

Pozwem z dnia 26 stycznia 2016 r. (data prezentaty) powód P. B. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego Towarzystwa (...) w W. kwoty 50 000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 14 października 2013 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za śmierć ojca B. B. (1) oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej wynikającej z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia opłat za czynności radców pranych. Żądanie oparł na art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w dniu 4 marca 2004 roku doszło do zderzenia pojazdów, w następstwie którego ojciec powoda B. B. (1) doznał obrażeń skutkujących jego śmiercią. Pojazd kierowany przez sprawcę zderzenia A. G. posiadał ubezpieczenie w zakresie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym Towarzystwie (...) potwierdzone polisą (...) nr (...). Pismem z 24 września 2013 roku pozwany potwierdził przyjęcie zgłoszenia roszczenia o wypłatę zadośćuczynienia, a następnie decyzją z dnia 8 października 2013 roku odmówił wypłaty. W odpowiedzi na odwołanie powoda pozwany podtrzymał swoje stanowisko.

Powód wskazał, że podstawą jego roszczeń jest art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 23 k.c. Podniósł, że wiadomość o śmierci ojca była dla powoda tragiczna i nigdy nie pogodził się z utratą ukochanej osoby. Powód spędzał z ojcem dużo czasu, wyjeżdżał z nim na wakacje. Ojciec scalał całą rodzinę był jej filarem. Powód odczuwa też żal, że ojciec odszedł nagle i nie mógł uczestniczyć w najważniejszych momentach jego dorosłego życia. Po śmierci ojca odczuwał żal, smutek i apatię. Podniósł, że śmierć ojca pozostawiła trwałe ślady w jego psychice. W ocenie powoda roszczenie dochodzone pozwem może być zakwalifikowane jako żądanie zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w rozumieniu art. 448 k.c. Przesłanką tego żądania jest naruszenie dóbr osobistych, przy czym zdaniem powoda naruszenie dóbr osobistych należy rozumieć szeroko. Powód wskazał, że w swoim orzecznictwie Sąd Najwyższy dopuścił możliwość uznania, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej stanowi naruszenie dóbr osobistych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c., a po wprowadzeniu art. 446 § 4 k.c. podstawą żądania zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przed 3 sierpnia 2008 rok w następstwie naruszenia deliktem dobra osobistego w postaci szczególnej więzi rodzinnej łączącej osobę zainteresowaną ze zmarłym, stanowi art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c.

Uzasadniając wysokość żądanej pozwem kwoty powód wskazał, że kwota zadośćuczynienia 50 000 zł dla dziecka poszkodowanego B. B. (1) nie jest wygórowana, ale stanowi słuszną rekompensatę za cierpienia powoda.

Powód żądał zasądzenia odsetek od dnia skierowania do pozwanego odwołania od decyzji z dnia 8 października 2013 roku to jest od dnia 14 października 2013 roku.

/ pozw k. 1-10 /

W odpowiedzi na pozew pozwany Towarzystwo (...) w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości jako rażąco wygórowanego i niewspółmiernego oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany wskazał, że nie kwestionuje swojej odpowiedzialności za skutki wypadku z dnia 4 marca 2004 roku, w którym śmierć poniósł B. B. (1). Pozwany nie uznał roszczenia powoda jako nieudowodnionego i wniósł o ich oddalenie podnosząc, że w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2012 roku, IV CSK (...) sąd ten wskazywał, że krzywdę doznaną w wyniku śmierci osoby bliskiej bardzo trudno ocenić i wyrazić w formie pieniężnej, a każdy przypadek powinien być potraktowany indywidualnie z uwzględnieniem obiektywnych okoliczności sprawy. Pozwany podniósł, że szczególne istotne dla określenia wysokości zadośćuczynienia jest ustalenie jak intensywne były relacje pomiędzy zmarłym i powodem, a celem zadośćuczynienia nie jest ekonomiczne zabezpieczenie, ale złagodzenie cierpienia. Pozwany podkreślił, że od zdarzenia upłynęło 12 lat, niewątpliwie ból

i cierpienie powoda uległy wyciszeniu, a powód ułożył sobie życie dostosowując się do zmienionych warunków rodzinnych i życiowych.

Pozwany zakwestionował także żądanie w zakresie odsetek od daty wcześniejszej niż data wyrokowania, wskazując na to, że dopiero sąd oceni zasadność żądania powoda mając na uwadze treść art. 363 § 2 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c..

/ odpowiedź na pozew k. 71-74/

Ponadto w piśmie z dnia 27.01.2017 roku (data nadania do sądu) pozwany podniósł zarzut powagi rzeczy ugodzonej. Pozwany wskazał, że powód uzyskał kwotę 34 000 zł na podstawie ugody sądowej zawartej przez Sądem Okręgowym w E. w dniu 13 grudnia 2005 roku, w sprawie sygn. akt I C (...).

/ pismo k.96 /

W piśmie z dnia 11 maja 2017 roku (data prezentaty) powód podniósł, że decyzji odmownej odnośnie wypłaty odszkodowania oraz odpowiedzi na pozew powód podniósł jedynie zarzut braku podstaw prawnych żądania zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej przed 8 sierpnia 2008 roku. Powód wskazał także, że zarzut powagi rzeczy ugodzonej jest bezzasadny. W ugodzie wskazano, że wypłata odszkodowania następuje w związku z pogorszeniem sytuacji życiowej powoda po śmierci ojca, a więc na podstawie art. 446 § 3 k.c. Na dzień zawarcia ugody nie obowiązywał art. 446 § 4 k.c. wprowadzony dopiero 8 sierpnia 2008 roku. W ocenie powoda nie sposób przyjąć, że powód na chwilę składania oświadczenia zawartego w ugodzie miał świadomość, że mogą mu ewentualnie przysługiwać dalsze roszczenia o charakterze niemajątkowym. Również linia orzecznicza z tego okresu nie dawała takich podstaw. W ugodzie brak poza tym wyraźnego zrzeczenia się wszelkich dalszych roszczeń wynikających z wypadku z dnia 4 marca 2004 roku. Powód uzasadniając swoje stanowisko wskazał na zapadły w podobnej sprawie wyrok Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 6 czerwca 2014 roku, sygn. akt I ACa (...). Powód na wypadek nieuwzględnienia ww. zarzutu wniósł o uznanie ugody – na podstawie art. 58 § 1 w zw. z art. 203 § 4 k.p.c. - za nieważnej w zakresie wyczerpania roszczenia o zadośćuczynienie za krzywdę związaną ze śmiercią osoby bliskiej jako naruszającej usprawiedliwione interesy powoda, gdyż to roszczenie nie było przedmiotem zgłoszenia i rozpatrywania, a przepisy i linie orzecznicza nie pozwalały w tamtym okresie możliwości kompensaty krzywdy związanej ze śmiercią osoby bliskiej.

Z ostrożności procesowej powód wniósł o nieobciążanie go obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania na podstawie art. 102 k.p.c.

/ pismo k. 117-120 /

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 4 marca 2004 roku w miejscowości P. doszło do zderzenia pojazdu marki J. kierowanego przez A. G. oraz pojazdu marki M. kierowanego przez B. B. (1). Kierujący pojazdem marki J. A. G. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w ten sposób, że jadąc niewłaściwie oświetloną przyczepą nie zachował szczególnej ostrożności i nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu samochodowi marki M., w wyniku czego doszło do zderzenia tych pojazdów. W wyniku tego zderzenia śmierć poniósł ojciec powoda B. B. (1). A. G. wyrokiem z dnia 31 marca 2005 roku Sądu Rejonowego w P. wydział II Karny sygn. akt II K (...) został uznany za winnego i skazany na karę 2 lat pozbawienia wolności, którą warunkowo zawieszono na okres 3 lat.

/ okoliczności bezsporne, wyrok w sprawie II K (...) k. 271-271 akt II K 318/04 /

Samochód sprawcy ubezpieczony był w zakresie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego Towarzystwa (...) z siedzibą w W..

/ okoliczność bezsporna/

W dniu 13 grudnia 2005 roku strony zawarły ugodę sądową przed Sądem Okręgowym w E. w sprawie o sygn. akt I C (...) z powództwa B. B. (2) i P. B. o zasądzenie kwoty 50 000 zł tytułem zadośćuczynienia. Na mocy ugody powód otrzymał kwotę 34 000 zł tytułem zadośćuczynienia za pogorszenie sytuacji życiowej po śmierci ojca B. B. (1), bez odsetek. W pkt. 4 ugody strony postanowiły, że „pretensje wynikające z przedmiotowej sprawy wyczerpują wszelkie roszczenia w związku ze śmiercią B. B. (1) wskutek wypadku drogowego z dnia 4 marca 2004 r.”

/ pozew z uzasadnieniem k.3-4 oraz ugoda k. 91 akt sprawy I C (...) /

B. B. (1) w chwili śmierci miał 55 lat. Był żonaty i miał dwóch synów, z którymi mieszkał. Powód P. B. w dacie śmierci ojca miał 19 lat. Uczył się w Technikum Leśnym. Wraz z ojcem mieli wspólne plany na przyszłość i wspólne pasje motoryzacyjne. Chcieli założyć firmę transportową, śmierć ojca te plany zrujnowała. Powód był bardzo mocno związany emocjonalnie ze zmarłym ojcem. Chodzili razem na ryby. Ojciec był kierowcą więc jeździł z nim w trasy. Po jego śmierci odczuwał silny smutek i cierpiął. Korzystał z pomocy psychologicznej w szkole, przez około pół roku brał leki uspokajające przepisane przez lekarza rodzinnego. Obecnie mieszka z matką. Często bywa na cmentarzu na grobie ojca, żeby powiedzieć mu jakie ma kłopoty. Zdjęcia ojca stoją w domu na głównym miejscu. Każde przypomnienie ojca to dla niego trauma, wracają wspomnienia. Na skutek śmierci ojca w gruzach legły plany powoda związane z pójściem na studia, które przerwał po pół roku, że wrócić do domu rodzinnego i pomóc matce.

/ wyjaśnienia powoda k. 92 verte i zeznania k. 165 oraz świadka k. 93 /

Z opinii biegłego psychologa wynika, że okres żałoby nie przekroczył fizjologicznego okresu żałoby, która trwa przeciętnie około roku. Od śmierci ojca minęło 13 lat wobec tego powód przystosował się do zaistniałej sytuacji, jednak niespodziewana śmierć ojca nastąpiła w okresie kiedy powód dopiero zaczął wchodzić w dorosłe życie. Nie mógł już liczyć na wsparcie i pomoc ojca z którym był bardzo silnie związany emocjonalnie. Można też – w ocenie biegłego - domniemywać, że tragiczna śmierć ojca negatywnie wpłynęła na jego plany osobiste musiał bowiem wspierać matkę. Aktualnie żałoba ukończyła się a powód jest dobrze przystosowany emocjonalnie i społecznie. Jak podkreśliła biegła proces żałoby ulega zakończeniu wtedy gdy pomimo pamięci o bolesnej śmierci osoby bliskiej osierocony potrafi odnaleźć się w życiu i znaleźć sobie cele. Śmierć ojca stanowiła dla powoda czynnik mający znaczny potencjał stresowy. Obecnie powód nie manifestuje cech zakłócenia procesu psychicznego opracowania doznanej straty, nie ujawnia objawów chorób psychicznych, jak również nie obserwuje się u niego cech deficytów poznawczych. Mimo to powód nadal wspomina ojca, w dalszym ciągu odczuwa żal w związku z jego utratą.

/ opinia biegłego psychologa k. 129-135 /

Powód w dniu 31 maja 2013 roku wystąpił do pozwanego o zapłatę kwoty 85 000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć ojca. Pismem z dnia 24 września 2013 roku pozwany potwierdził przyjęcie roszczeń powoda. Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego pozwane towarzystwo ubezpieczeń decyzją z dnia 8 października 2013 roku odmówiło wypłaty zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 24 kc. Powód pismem z dnia 14 października 2013 odwołał się od decyzji, pozwany pismem z dnia 30 października 2013 roku potrzymał swoje stanowisko.

/ okoliczności bezsporne, pisma powoda, pisma i decyzja Towarzystwa (...) w W. – w aktach szkody /

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, aktach szkody oraz aktach spraw II K i I C (...), które nie były kwestionowane przez żadną ze stron. Sąd ustalił stan faktyczny także na podstawie zeznań świadka i powoda. Sąd dał wiarę zeznaniom świadka oraz powoda w całości, bowiem były one spójne, logiczne, korespondowały ze sobą, a także z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. Sąd ustalił stan faktyczny także na podstawie opinii biegłego sądowego psychologa M. C. z dnia 27 lipca 2017 roku. Opinia była logiczna, wyczerpująca oraz rzetelna, wobec czego zasługiwała na wiarę w całości. Nie była też kwestionowana przez żadną ze stron procesu.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się zasadne w przeważającej części.

Zgodnie z art. 822 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba na której rzecz zostaje zawarta umowa ubezpieczenia. Według § 4 tego przepisu uprawniony do odszkodowania może dochodzić roszczenia bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń. Odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń ma charakter pochodny w stosunku do odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego. Stosownie do treści art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Do ustalenia pojęcia szkody i zakresu odszkodowania zastosowanie mają przepisy kodeksu cywilnego.

Zgodnie z art. 446 § 4 k.c. sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Został on wprowadzony ustawą z dnia 30 maja 2008 r. - o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731), która weszła w życie 8 sierpnia 2008 roku. Ustawa ta nie zawiera wprawdzie unormowań intertemporalnych dotyczących przytoczonego przepisu, jednakże przyjąć należy, iż zgodnie z zasadą nie działania prawa wstecz, odnosi się ona jedynie do zdarzeń i skutków prawnych, jakie zaistniały po jej wejściu w życie.

Nie oznacza to jednak, iż w stanie prawnym, obowiązującym przed dniem wejścia w życie cytowanego przepisu, brak było podstaw prawnych do dochodzenia zadośćuczynienia za krzywdy doznane w związku ze śmiercią osoby bliskiej.

Podstawę taką może stanowić art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. Stosownie bowiem do art. 448 k.c., w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Wobec tego, iż w niniejszej sprawie zdarzenie powodujące szkodę zdarzyło się w stanie prawnym przed wejściem w życie nowelizacji kodeksu cywilnego z dnia 30 maja 2008 r., wprowadzającej od dnia 8 sierpnia 2008 roku możliwość żądania zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej, zastosowanie znajdzie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c., jako że więź rodzinna może być uznana za dobro osobiste członka rodziny zmarłego.

Takie stanowisko należy uznać za ugruntowane w orzecznictwie (tak m.in. wyrok SN z 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09; uchwała SN z 22 października 2010 r. III CZP 76/10; wyrok SN z 11 maja 2011 I CSK 621/10 i uchwała SN z 13 lipca 2011 r. III CZP 32/11).

Zgodnie z art. 448 kc. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Katalog dóbr osobistych określony w art. 23 k.c. ma charakter otwarty, a zakresem stosowania art. 23 i 24 k.c. objęte są wszelkie dobra osobiste rozumiane jako pewne wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym są uznawane za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. Do katalogu dóbr osobistych od dawna zaliczano m.in. prawo do planowania rodziny, tradycję rodzinną, pamięć o osobie zmarłej. Trudno byłoby znaleźć argumenty sprzeciwiające się zaliczeniu do tego katalogu także więzi rodzinnych. Więzy te stanowią fundament prawidłowego funkcjonowania rodziny i podlegają ochronie prawnej. Skoro dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 k.c. jest kultura pamięci osoby zmarłej, to może nim być także więź między osobami żyjącymi. Nie ma zatem przeszkód do uznania, że szczególna więź emocjonalna między członkami rodziny pozostaje pod ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c. Jednocześnie należy podkreślić, że nie każdą więź rodzinną

należy automatycznie zakwalifikować do katalogu dóbr osobistych, lecz jedynie taką której zerwanie powoduje ból, cierpienie oraz rodzi poczucie krzywdy.

Postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie potwierdza, iż relacja powoda ze zmarłym ojcem była bardzo bliska i zażyła. Mieli wspólne zainteresowania motoryzacyjne i plany związane z założeniem wspólnej firmy. Utrata ojca wywołała u niego cierpienie, żal i smutek, jak również poczucie pustki po stracie bliskiej osoby. Natężenie tych uczuć wprawdzie zmalało wobec upływu długiego już czasu, ale nadal trwa. Podkreślić należy, iż śmierć ojca była dla powoda niespodziewana oraz przekreśliła jego oczekiwania i plany na przyszłość co wspólnej pracy. Należy też pamiętać, że powód w chwili utraty ojca był osobą bardzo młodą dopiero zaczynającą dorosłe życie. Wraz z utratą rodzica utracił męski wzorzec i wsparcie jakiego ojciec mógłby mu udzielić nie tylko w życiu osobistym, ale i zawodowym. Powód nadal ma poczucie krzywdy z powodu śmierci ojca.

Sąd uznał, iż więź rodzinna i emocjonalna łącząca powoda ze zmarłym ojcem jest dobrem osobistym, które pozostaje pod ochroną, stąd też roszczenie powoda jest uzasadnione co do zasady i może być dochodzone na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. Jednocześnie Sąd zważył, iż więź dziecka z rodzicem jest najsilniejszą więzią emocjonalną występującą pomiędzy ludźmi i jej zerwanie powoduje dotkliwe cierpienie. Ulega ona zmniejszeniu z upływem czasu, ale pomimo pogodzenia się z utratą najbliższej osoby zawsze pozostaje poczucie żalu i poczucie krzywdy, że gdyby nie ta nagła strata nasze życie mogłoby wyglądać inaczej. Więzy rodzinna odgrywa bowiem doniosłą rolę, zapewniając członkom rodziny m.in. poczucie stabilności, wzajemne wsparcie obejmujące sferę materialną i niematerialną oraz gwarantuje wzajemną pomoc (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, Legalis nr 254081).

Sąd ocenił, iż powodowi należy się zadośćuczynienie w żądanej wysokości. Zasadniczym kryterium decydującym o wysokości należnego zadośćuczynienia stanowi przede wszystkim rozmiar doznanej przez pokrzywdzonego krzywdy. Podkreślić przy tym należy, że zasadą jest, iż przyznane zadośćuczynienie powinno przedstawiać realną wartość dla pokrzywdzonego, powinno służyć nie tylko wyrównaniu krzywdy, jaką niewątpliwie jest tak gwałtowne zerwanie więzi pomiędzy osobami najbliższymi.

W orzecznictwie i piśmiennictwie wskazuje się, że przy określeniu wysokości zadośćuczynienia trzeba mieć na względzie wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, wiek pokrzywdzonego i jego zdolność do zaakceptowania nowej rzeczywistości i odnalezienia się w niej (tak m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 07 stycznia 2014 r., sygn. akt I ACa 1093/13, LEX numer 1416229).

Zdaniem sądu kwota 50 000 zł jest godną sumą zadośćuczynienia dla powoda za krzywdę wywołaną tragiczną śmiercią ojca. Wskazać bowiem należy, iż powód niewątpliwie doznał cierpień wskutek śmierci ojca i śmierć ta wpłynęła na jego plany życiowe. Pamięć o ojcu nadal jest bolesna i powód odczuwa żal, że gdyby nie ta śmierć jego życie mogłoby ułożyć się inaczej. Wprawdzie od zdarzenia upłynęło 13 lat i powód dobrze funkcjonuje w codziennym życiu, nie utracił sensu życia i własnej egzystencji i nie wykazuje zaburzeń w pełnieniu ról społecznych, jednak biorąc pod uwagę bliską więź łączącą powoda ze zmarłym ojcem, wspólne zainteresowania i plany, a także wpływ śmierci ojca na dalsze życie powoda, Sąd uznał, że nie ma wątpliwości, że więź łącząca powoda z ojcem była silna, bo taka jest więź pomiędzy ojcem a wchodzącym w dorosłość młodym mężczyzną, który potrzebuje wzoru i oparcia. Przerwanie tej więzi było dla powoda wielkim wstrząsem i zmieniło jego życiowe plany, wobec tego usprawiedliwione jest zasądzenie zadośćuczynienia w kwocie 50 000 zł W podobnym stanie faktycznym również Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia z dnia 10 maja 2017 roku, sygn. akt I ACa 1453/16 Legalis nr 1636806, uznał, że zasadna jest zadośćuczynienie w wysokości 50 000 zł za śmierć ojca, z którym powód wprawdzie nie mieszkał, ale regularnie się kontaktował pomimo upływu 10 lat od jego śmierci. W uzasadnieniu sad ten wskazał, że „nie można na tej jedynie podstawie, że powód nie doznał zaburzeń w funkcjonowaniu w sferze psychicznej i emocjonalnej wykraczających poza typowe towarzyszące żałobie po śmierci osoby bliskiej wywodzić, że sumą odpowiednią w takiej sytuacji będzie kwota 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia. Taka kwota byłaby rażąco zaniżona, jeśli się zważy na rodzaj dobra osobistego, jakie

zostało naruszone. Ponadto okoliczność, iż powód prowadzi własne życie i nie ma większych problemów z akceptacją istniejącej sytuacji życiowej nie umniejsza zakresu jego cierpień, bowiem powód do dnia dzisiejszego odczuwa smutek i żal po stracie ojca. Również sam fakt wystąpienia przez powoda z przedmiotowym roszczeniem o zadośćuczynienie dopiero po 10 latach od śmierci ojca nie ma znaczenia dla oceny okoliczności faktycznych, które mają wpływ na wysokość zasądzanego zadośćuczynienia. Stwierdzić natomiast należy, iż wraz ze śmiercią ojca powód został na zawsze pozbawiony możliwości wsparcia w życiu codziennym z jego strony, a zerwana więź emocjonalna spowodowała u niego ból, cierpienie i poczucie krzywdy.” Pogląd ten sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela.

Należy przy tym wskazać, że wielkość zadośćuczynienia musi przedstawiać odczuwalną wartość ekonomiczną adekwatną do warunków gospodarki rynkowej (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 07.03.2014 r., IV CSK 374/13, Legalis nr 797040). Sąd wziął pod uwagę okoliczność, iż powód praktycznie niemal od śmierci ojca mieszka z matką, po śmierci ojca musiał szybko „dorosnąć” i sam stać się dla niej oparciem po śmierci męża.

Odnosząc się do zarzutu powagi rzeczy ugodzonej podniesionego przez pozwanego, to w ocenie sądu nie zasługuje on na uwzględnienie.

Bezsporne jest, że w dniu 13 grudnia 2005 roku strony zawarły ugodę sądową przed Sądem Okręgowym w E. w sprawie sygn. akt I C (...), na podstawie której powód otrzymał 34 000 zł tytułem zadośćuczynienia za pogorszenie jego sytuacji życiowej po śmierci ojca oraz solidarnie z matką 4 500 zł tytułem dopłaty za uszkodzony samochód. W ugodzie powód oświadczył, że pretensje wynikające z przedmiotowej sprawy wyczerpują wszelkie roszczenia w związku ze śmiercią B. B. (1) w wypadku drogowym.

Jednak w ocenie sądu oświadczenia stron zawarte w treści ugody odnoszą się do roszczeń jakie były w ramach tej ugody kompensowane w oparciu o art. 446 § 3 k.c. Powód na chwilę złożenia tego oświadczenia nie miał świadomości, że mogą mu przysługiwać dalsze roszczenia odszkodowawcze o charakterze niemajątkowym. Przepisy obowiązujące na chwilę zawarcia ugody nie przewidywały bowiem wprost możliwości kompensaty krzywdy związanej ze śmiercią bliskiej osoby, a art. 446 § 4 k.c. został wprowadzony do kodeksu cywilnego dopiero kilka lat po dacie zawarcia ugody. Również obowiązująca na tamtą chwilę linia orzecnicza nie dawała żadnych podstaw do oparcia roszczenia na innych przepisach. Wobec tego prawidłowa i dokonana zgodnie z art. 65 k.c. wykładnia oświadczenia woli powoda, nie daje podstaw do tego by przyjąć, że zrzekł się roszczeń dochodzonych w ramach niniejszego postępowania. Ani powód ani pozwany swoją świadomością nie obejmowali bowiem wówczas roszczeń o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę. Takie stanowisko, w podobnym stanie faktycznym, zajął m.in. Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 6 czerwca 2014 roku, sygn. akt I ACa 473/14 oraz Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 10 maja 2017 roku, sygn. akt I ACa 1453/16 Legalis nr 1636806)

Sąd zasądził odsetki ustawowe od zasądzonej od pozwanego na rzecz powoda kwoty od dnia 20 grudnia 2017r. (od dnia ogłoszenia wyroku) do dnia zapłaty, bowiem krzywda w rozmiarze odpowiadającym zasądzonemu zadośćuczynieniu została ustalona dopiero na dzień wyrokowania. W szczególności, dopiero na dzień wyrokowania ujawniły się okoliczności pozwalające na określenie rozmiaru cierpień powodów związanych ze śmiercią ojca. Podnieść również należy, że ustalenie – w razie sporu – wysokości zadośćuczynienia według stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy, jego jednorazowość oraz waloryzacyjny charakter odsetek uzasadnia przyznanie ich od daty wyrokowania przez sąd pierwszej instancji (tak m.in. wyrok SN z 4.09.1998 r., II CKN 875/97, wyrok SN z 8.12.1997 r., I CKN 361/97, wyrok SN z 9.01.1998 r., III CKN 301/97, wyrok z 9.09.1999 r., II CKN 477/98).

Sąd miał w tym względzie na uwadze przepis art. 316 § 1 k.p.c., zgodnie z którym po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, w szczególności zasądzeniu roszczenia nie stoi na przeszkodzie, że stało się ono wymagalne w toku sprawy.

W pozostałym zaś zakresie żądanie powoda o odsetki sąd oddalił jak w pkt. II wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. mając na uwadze, że powód uległ tylko co do nieznaczej części swojego żądania.

Na koszty procesu złożyły się koszty zastępstwa procesowego w kwocie 4800 zł, kwota 17 zł z tytułu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, kwota 2 500 zł opłaty sądowej oraz kwota 647, 60 zł z tytułem zwrotu zaliczki na koszty opinii biegłego. Kwotę 352, 40 zł stanowiącą różnicę pomiędzy zaliczką pobraną od powoda na poczet opinii biegłego w kwocie 1000 zł a kosztem opinii sąd - na podstawie art. 84 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych – nakazał zwrócić powodowi.

Sąd nie uwzględnił żądania pełnomocnika powoda o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej, która w niniejszej sprawie – zgodnie z § zgodnie z § 2 pkt. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804) w brzmieniu obowiązującym w chwili wniesienia pozwu - wynosi 4 800 zł. Zgodnie z § 15 ust. 3 powołanego rozporządzenia opłatę w sprawach wymagających przeprowadzenia rozprawy ustala się w wysokości przewyższającej stawkę minimalną, która nie może przekroczyć sześciokrotności tej stawki, ani wartości przedmiotu sprawy, jeśli uzasadnia to:

1) niezbędny nakład pracy adwokata, w szczególności poświęcony czas na przygotowanie się do prowadzenia sprawy, liczba stawiennictw w sądzie, w tym na rozprawach i posiedzeniach, czynności podjęte w sprawie, w tym czynności podjęte w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu;

2) wartość przedmiotu sprawy;

3) wkład pracy adwokata w przyczynienie się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, jak również do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia istotnych zagadnień prawnych budzących wątpliwości w orzecznictwie i doktrynie;

4) rodzaj i zawilość sprawy, w szczególności tryb i czas prowadzenia sprawy, obszerność zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego lub biegłych sądowych, dowodu z zeznań świadków, dowodu z dokumentów, o znacznym stopniu skomplikowania i obszerności.

W niniejszej sprawie w ocenie sądu nie było uzasadnione zasądzenie wynagrodzenia pełnomocnika w stawce podwójnej, na co wpłynęło to, że materiał dowody w sprawie nie jest bardzo obszerny, a rodzaj sprawy i wkład pracy pełnomocnika w wyjaśnienie okoliczności faktycznych nie uzasadnia przyznania wynagrodzenia w stawce podwójnej.

SSR Agnieszka Kamińska-Urbańska

z/ odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda oraz pełnomocnikowi pozwanego

SSR Agnieszka Kamińska-Urbańska